

ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Αἱ Ἀλκωνίδες.— Ὁ Ἀθηναϊκὸς οὐρανὸς διασκεδαστής.— Ἡ βασιλεία τοῦ
Ρήγα.— Ὁ Σοφοκλῆς θριαμβεύει.— Ἡ Ἑλληνικὴ μελοδραματικὴ σχο-
λή.— Ἡ Ἑλληνὶς ἀρπίστρια.— Ὁ σαλπικτὴς τοῦ Μάρκαχ.

Ὁ Δεκέμβριος περὶ ἐπάνω ἀπὸ τὰς Ἀθήνας ἀπαλὸς καὶ ἡμερος, μᾶλλον φθινοπωρινὸς παρὰ χειμερινὸς μὴν, χωρὶς μάλιστα τοὺς θυμὸν τοῦ φθινοπώρου καὶ αἱ Ἀλκωνίδες ἡμέραι, αἱ ἀποτελοῦσαι κάποιαν φθινοπωρινήν μεσοβασιλείαν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ χειμῶνος, παρεκάθισαν ἐφέτος ἐξαιρετικῶς. Ἐπομένως ὁ καιρὸς ἠνέόησε καὶ τὰς ἐορτὰς τῶν γάμων τοῦ προίγκη-πος Γεωργίου. Ἐννοία τοῦ Ἀθηναϊκοῦ καιροῦ πρὸς τὰς ἐορτὰς εἶναι καὶ τι καὶ θεωρούμενον πλεόν εἰς τὴν πόλιν μας. Ὁ Ἀθηναϊκὸς οὐρανὸς ὡς γὰρ εἶναι Ῥωμαῖος πληβεῖος τῆς ἐποχῆς τῆς καταπτώσεως ζητεῖ «ἄρτον καὶ θεάματα» καὶ ἐπειδὴ οἱ οὐρανοὶ δὲν ζητοῦν ποτὲ ἄρτον, ὁ ἰδικὸς μας ἀρκεῖται μὲ θεάματα. Καὶ τῷ ὄντι ἀστρονομικαὶ παρατηρήσεις τῆς πείρας ἀπέδειξαν ὅτι καμμία ἐορτὴ ἕως τώρα δὲν ἐματαιώθη ἐξ αἰτίας τοῦ καιροῦ. Ὁ οὐρανὸς μας μόλις στηθοῦν οἱ πρῶτοι στυλοὶ καὶ ὑψωθοῦν αἱ πρῶται σημαῖαι, διώκει μὲ σπουδὴν τὰ σύννεφα καὶ μᾶς δείχνει ὑπερῶχον τὴν Ἀθηναϊκὴν πολυχρωμίαν. Οἱ ἀρχαῖοι τὸν Ἀπόλλωνα τὸν ἐλάτρευον ὡς θεὸν τῆς χαρᾶς. Ὁ ἀρχαῖος θεὸς ἐξακολουθεῖ νὰ γυροῖται χαρούμενος ἐπάνω ἀπὸ τὰς Ἀθήνας ὅταν ἡ πόλις ἐορτάζη.

Ἄλλ' ἂν ὁ χειμὼν δὲν ἔφερε τὰς κακοκαιρίας τὰς ὁποίας ἐδικαιούμεθα νὰ περιμένωμεν, καὶ ἂν αἱ ἡμέραι εἶναι φθινοπωριναὶ, ὁ χειμὼν ἦλθε τὸ βράδυ εἰς τὰ σπήτια. Καὶ βραδυνὸς χειμὼν εἰς τὰς Ἀθήνας σημαίνει συγκέντρωσιν μὲ πρόσφασιν τὸ τοῦ καὶ μὲ ἀληθινὸν σκοπὸν τὴν χαρτοπαιξίαν.

Οἱ Κινέζοι εἰς τοὺς ὁποίους ἡ παράδοσις ἀποδίδει τὴν ἐφεύρεσιν τῶν παιγνιοχάρτων, δὲν θὰ ἠμποροῦσαν ποτὲ νὰ μαντεύουν ποίαν κατάκτησιν θὰ ἔκαμναν τῶν Ἀθηναίων. Δὲν ὑπάρχει πλέον σπῆτι εἰς τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἀνακατεῖται ἡ οἰκοδόμησις μαζὶ μὲ τὸ τοῦ καὶ τὰ χαρτιά καὶ δὲν ὑπάρχει τραπεζαρία ἢ σαλονάκι εἰς τὸ ὁποῖον νὰ μὴ φωτίζῃ ἡ λάμπα ἀνθρώπους

σκυμένους ἐπάνω εἰς σοφοὺς συνδυασμοὺς τῆς ντάμας καὶ τοῦ φάντη. Παντοῦ βεβαίως τὸ χαρτὶ δὲν εἶναι καταστρεπτικὸν καὶ δὲν κατεργάζεται οικονομικὰς παρολεθρίας. Αὐτὴ μάλιστα ἡ γενική του διάδοσις ἐξησθένησε τὰ συστηματικὰ χαρτοπαίγνια καὶ τὰ κατεδίωξε περισσότερον ἀποτελεσματικῶς ἀπὸ τὸν συστηματικὸν διώκτην τῶν ἄλλοτε διευθυντῶν τῆς ἀστυνομίας κ. Παπούλαν.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι ὀλιγώτερον βέβαιον ὅτι ὅλοι παίζουν πλέον. Ὑπάρχουν παιγνίδια μικρὰ εἰς τὰ ὁποῖα ἀγωνίζεται ὁ προσκεκλημένος τέσσαρας νυκτερινὰς ὥρας διὰ νὰ κερδίσῃ ἢ νὰ χάσῃ μίαν δραχμὴν, καὶ ὑπάρχουν παιγνίδια ἀπὸ τὰ ὁποῖα οἱ προσκληθέντες ἀναχωροῦν τραβῶντες τὰ μαλλιά των. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχουν παρὰ παιγνίδια. Εἰς κάθε σπῆτι ἔκαμε τὴν εἴσοδόν του ὁ Ρήγας, κατακτητής. Κυραὶ καὶ δεσποινίδες παίζουν μὲ πάθος, τὸ πάθος τὸ ὁποῖον αἰσθάνεται ἡ γυναῖκα πρὸς κάθε τι τὸ ὁποῖον ἔχει μέσα του τὴν ιδέαν τοῦ ἀπηγορευμένου, πρὸς κάθε τι τὸ ὁποῖον δίδει κάποιαν αἰσθησιν κινδύνου καὶ ἀπροόπτων ἢ τόλμης. Παίζουν λοιπὸν ὅλοι, διότι καὶ ἐκεῖνος ποῦ δὲν ἔμαθε τὸ πόκερ αἰσθάνεται τὴν ἔλξιν του ὅταν βλέπῃ τὰ χαρτιά εἰς ὥρατα χερᾶκια, καὶ ὅταν τὸ παιγνίδι εἰς μίαν νύκτα προμηθεύει τὴν ἀνάγκαν ἄλλως τε οἰκειότητα τὴν ὁποίαν χρειάζεται κανεὶς μῆνας, διὰ ν' ἀποκτήσῃ διαφορετικά.

Δὲν ἔχει ὅμως ἄλλον ἀντίκτυπον ἀπὸ τὰς μικρὰς ἀπωλείας μεταξὺ τῶν γνωστῶν καὶ φίλων ἢ μανία αὐτὴ ἡ ὁποία δεσπόζει τώρα ἐπὶ τῶν Ἀθηναίων;

Δυστυχῶς ἔχει. Ἐν πρώτοις ἐξωστραζίσθη σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν ἡ ἔξυπνη καὶ σπινθηροβόλος Ἀθηναϊκὴ κουβερτούλα, γερμάτη ἐνδιαφέρον, ὅταν τὴν πλέκουν ἄνθρωποι διαφορετικῶν φύλων. Εἴχαμεν κατορθώσῃ νὰ σχηματίσωμεν

γυναικας αἱ ὁποῖαι ἐκαλλιέργησαν τὸ πνεῦμά των, ἐδιάβαζαν πολλὴν, παρηκολούθουν ὅλα τὰ ζητήματα τῆς ἡμέρας, ἔδιδαν εἰς κάθε γεγονός τὸν χαρακτηρισμὸν τὸν ὁποῖον μόνον ἐλαφρὸν καὶ χαριτωμένον γυναικεῖον πνεῦμα ἠμπορεῖ νὰ δώσῃ. Εἰς τὸ πλάϊ καλῆς φωτιᾶς ἐσηματίζοντο οἱ κύκλοι καὶ ἡ ὁμιλία ἐγένετο θερμὴ, διαφέρουσα, διαπλαστικὴ, χαριτωμένη. Καὶ εἰς τὰ διαλείμματα τῆς ὁμιλίας ἡ μουσικὴ ἐποίκιζε τὴν ἀπόλαυσιν καὶ ἠμπορῶ νὰ βεβαιώσω ὅτι ἡ μουσικὴ ἐγένετο καλὴ, νέα, προσδετικὴ.

Τώρα σχεδὸν τίποτε ἀπὸ αὐτὰ. Ἡ θερμάστρα καὶ τὸ τζάκι ἐργάζονται μὲ τὴν ἴδιαν θερμὴν πάντοτε, ἀλλὰ παράμερα, ἐγκαταλείμενα. Οἱ προσκεκλημένοι γυρίζουν πρὸς αὐτὰ τὴν ὥρην καὶ καθὼς εἶναι βυθισμένοι εἰς τοὺς ἀλγεβορικοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ πόκερ ἢ τοῦ μάους τὸ τζάκι ἠμπορεῖ νὰ σβύσῃ ἀπὸ ἀτροφίαν. Κανεὶς δὲν θὰ τὸ προσέξῃ. Τὸ πολὺ πολὺ ἡ ὑπηρέτρια, ἂν τὴν ἀφήσῃ καὶ αὐτὴν ὁ πόθος τοῦ νὰ βλέπῃ σ' ὀρπακτὰ ἐπάνω ἀπὸ τὸν ὄμον τῶν παικτῶν διὰ νὰ πάρῃ ἕνα εὐχολον μάθημα παιγνιδίου.

Καὶ ἐγὼ ἀπέθανεν ἡ Ἀθηναϊκὴ κουβεντοῦλα χαρὰ ἀληθινὴ τῆς ψυχῆς, ἐσταμάτησε σχεδὸν ἡ μουσικὴ καὶ ἔμεινα πλέον σύντροφος τῶν ὥρῶν τῆς μοναξιάς, τῶν στιγμῶν κατὰ τὰς ὁποίας ἡ οἰκοδόμοισα δὲν περιμένει ἀκόμη κανένα. Καὶ δὲν θὰ μὲ πείσῃ κανεὶς ὅτι τόσα πῦνα τὰ ὁποῖα βλέπω κλειστὰ τὴν ὥραν ποῦ μάλιστα ἡ **μπλόφφα** καὶ τὸ **φλὸς ρουαγιαλ**, δὲν μουρμουρίζουν μουσικὰ τὰ λόγια ποῦ ἔλεγεν ἡ Ἀριάδνη ὅταν τὴν ἐγκατέλειπεν ὁ Θησεὺς εἰς τὸν βράχον τῆς Νάξου, λόγια ἐπὶ τέλους ἐγκαταλείψεως.

Ἐννοεῖται ὅτι ἀντίκτυπος τῆς καταστάσεως αὐτῆς μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὸ θέατρον. Τὸ Βασιλικὸν ἤρchiσε τὰς παραστάσεις τὸν πρὸ πολλοῦ, ἀλλὰ τὰς ἤρchiσε κατὰ τὴν καθιερωμένην μέθοδον. Ἡ «πρῶτη» κάθε νέον ἔργον γίνεται ἀφορμὴ κοσμικῆς συγκεντρώσεως. Ἡ δευτέρα δίδεται εἰς στενότερον οἰκογενειακὸν κύκλον. Ἡ τρίτη ἢ δίδεται ἢ δὲν δίδεται εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτό. Ἀν ἔχει θεατὰς. Οἱ θεαταὶ προτιμοῦν τὸ μάους καὶ τὸ πόκερ. Μόλις κάμνουν τὴν θυσίαν νὰ παρακολοθήσουν τὴν πρώτην παράστασιν.

Καὶ ὁμως τὸ Βασιλικὸν θέατρον ἔδωκε πρὸ

ὀλίγων ἡμερῶν ἐν ἀριστοῦργημα, τὸν Οἰδίποδα ἐπὶ Κολωνῶ τοῦ Σοφοκλέους καὶ ὁ γλυκύτατος τραγικὸς θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχῃ μεγαλειέρας ἀξιώσεις ἀπὸ τὸ Ἀθηναϊκὸν κοινόν. Ἡ «πρῶτη» παράστασις προεκάλεσε κοσμοπλήμυνραν εἰς τὸ θέατρον, Χίλια τοῦλάχιστον τράπουλαι θὰ ἐμαίνοντο διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Ἡ δευτέρα εἶχεν ἀκόμη ἀρκετὸν κόσμον, καὶ ἡ τρίτη δὲν ἦτο ἐντελὼς ἔρημος. Ὁ ἀρχαῖος τραγικός, ἀφοῦ ἐθροιάμψεν εἰς τὸ ἀρχαῖον θέατρον, ἀφοῦ ἐνίκησεν εἰς τὴν Σάμιον καὶ εἰς τὸ δικαστήριον, ἐθροιάμψεν ἀκόμη μίαν φορὰν κατὰ τοῦ Ρήγα καὶ τοῦ δέκα καρωῶ. Ἀλλὰ ἔπειτα ἦλθεν ἡ ἐγκατάλειψις. Ὅσοι εἶχον τὴν γενναιότητα ν' ἀφήσουν τὰ χαρτὰ ἕνα βράδυ διὰ ν' ἀκούσουν τὰ θεῖα παράπονα τοῦ ὑπερόχου τυφλοῦ, τὸ ἔκαμαν. Οἱ ἄλλοι δὲν εἶχον αὐτὸ τὸ θάρρος. Καὶ τὸ Βασιλικὸν θέατρον κατεβίβασε τὸν Οἰδίποδα ἀπὸ τὸ πρόγραμμα.

Θὰ ἔλεγα ὅτι αὐτὴ ἡ ἐπιδημία τῆς χαροπαιξίας, ἡ καταπληκτικὴ τῆς αὐτῆς διάδοσις, εἶναι σύμπτωμα ἐξασθενήσεως τῆς φυλῆς καὶ ἰδιαίτερος τῆς κοινωνίας, ἂν πρῶτον δὲν ἐβλεπα πυκνοὺς γύρω μου ἑκείνους εἰς τοὺς ὁποίους δὲν μετεδόθη τὸ νόσημα καὶ δεύτερον ἂν δὲν ἤξευρα ὅτι διὰ τὸ ἀνίσχον Ἀθηναϊκὸν κοινόν, τὸ πόκερ καὶ τὸ μάους, μετὰ δύο ἢ τρία ἔτη θ' ἀνέκουν εἰς τὴν ἱστορίαν.

Διότι πραγματικῶς εἶναι πυκνοὶ ἐδῶ ἀκόμη οἱ οἰκοδεσποταὶ οἱ ὁποῖοι δὲν ἐδέχθησαν τὸν Ρήγαν εἰς τὸ σπῆτι των. Ὑπάρχουν ἀκόμη εἰς τὰς Ἀθήνας πικραὶ αἱ αἰδοῦσαι εἰς τὰς ὁποίας κάτω ἀπὸ μίαν δροσερὰν λατάναν γίνονται αἱ ὠραῖαι ὁμιλίαι, καὶ ἕνα βράδυ ἀπ' αὐτὰ μεταξοῦται κυρίαί μου ἔκαμαν τὴν εὐχάριστον ἐκπληξιν νὰ συζητήσουν μαζὶ μου τὰ ἐπιχειρήματα ἐνὸς πολιτικοῦ ἄρθρου τὸ ὁποῖον εἶχε κάμῃ ἐντύπωσιν τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην. Καὶ ὅταν ἡ συζήτησις ἐτελείωσεν ἕνα πιάνο καὶ ἕνα βιολοντσέλλο μᾶς ἔκαμαν τὴν ἡδονὴν νὰ μᾶς μεταφέρουν εἰς μίαν σκέψιν τοῦ Μπετχόβεν καὶ ἔπειτα νὰ μᾶς μετατοπίσουν εἰς τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα εἰς τὴν ἐποχὴν ποῦ ἐισοποθέτησε μίαν πᾶθητικὴν ἱστορίαν κουρσάρων, ἀρπαγῶν καὶ ἐρώτων, ἕως νεώτατος καλλιτέχνης μας, γεμάτος ἀπὸ ὠραῖον μέλλον, ὁ Θεόφραστος Σακελλαρίδης.

Καὶ ἀπόδειξίς, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ποῦ σκέπτονται, ποῦ αἰσθάνονται καὶ ποῦ ἐργάζονται εἶναι ἀκόμη πολλοὶ εἰς αὐτὸν τὸν τόπον τῶν πρᾶσι-
των τραπεζῶν, εἶναι καὶ ἡ συγκέντρωσις ἡ ὁποία
ἔγινεν εἰς τὸν «Παρασσὸν» μὲ τὸν σκοπὸν νὰ
τεθοῦν αἱ βάσεις μιᾶς μελοδραματικῆς σχολῆς,
Ἑλληνικῆς, ἡ ὁποία θὰ μᾶς δώσῃ τοὺς Ἑλλήνας
τραγουδιστάς, τοὺς Ἑλλήνας συνθέτας, τοὺς
Ἑλλήνας μουσουργούς.

Ἐξ ἐκλεκταὶ κυρίαὶ τῆς πόλεώς μας, μὲ τὴν
Ἀθηναϊκὴν καλλονὴν τῆς κ. Ναδίνης Σλήμαν
ἐπὶ κεφαλῇς εἶχαν τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ὥρας
ιδέας. «Καλότῃ τὰ ζητήματα ποῦ ἐρωτεῖται
ἡ γυναικεία ἰδιοτροπία» ἔγραψεν εἰς ὥραν
καὶ βαθεῖαν φράσιν ὁ χρονογράφος τοῦ «Χρό-
νου» Στέφανος Γρανίτσας. Καὶ πραγματικῶς
καλότῃ εἶναι τὸ ζήτημα τῆς σχολῆς αὐτῆς
τὸ ὁποῖον ἐγέννησε καὶ νιοθέτησεν ἡ πλειὰς
τῶν Ἀθηναίων κυριῶν.

Παρακληθεὶς ὑπὸ τῶν κυριῶν αὐτῶν νὰ ἐξη-
γήσω ἐγὼ τὸν σκοπὸν τῆς συγκεντρώσεως, εἶχα
τὸ εὐτύχημα νὰ συνεργασθῶ ἐπὶ ἡμέρας μαζι
τῶν, καὶ εἶδα τὸν ὥραιόν των ἐνθουσιασμόν, τὴν
ἀκούραστον ἐπιμονήν των, τὸν φανατισμόν των
τὸν ἐνεργητικώτατον. Αἱ ἐκλεκτότεραι Ἀθηναίαι,
αἱ κυρίαὶ τῶν μεταξωτῶν καὶ τῶν ἀρωμάτων,
ἐγέμισαν τὴν αἴθουσαν τοῦ «Παρασσού» τοὺς
διαδρόμους τοῦ ἔως ἔξω εἰς τὴν κλίμακα. Ἦλθε
πρόθυμος ἡ ἐκλεκτωτέρα Ἀθηναϊκὴ κοινωνία
ἡ ὁποία δὲν ἀρνεῖται ποτὲ τὴν συνδρομήν της
εἰς κάθε ὥραιον καὶ εὐγενές.

Δύσκολος ἦτο ἡ θέσις τοῦ ὁμιλητοῦ ἐμπρὸς
εἰς ἀκροατήριον τοιαύτης ἐκλεκτικότητος καὶ
ὁμολογῶ ὅτι ἐχρειάσθην ὅλην μου τὴν γενναιο-
τητα ὅταν ἀνελθὼν εἰς τὸ βῆμα εἶδα νὰ διενθύ-
νουνται ἐναντίον μου πεντακόσια **φασμαίν**.
Ἀλλὰ εἶπα ὅτι εἶχα νὰ εἰπῶ. Τὸ ἀκροατήριόν
μου ἐφαιδρύνθη ἐναλλάξ καὶ συνεκινήθη καὶ
μετὰ τὴν διάλεξιν ἔγειναν πυκναὶ αἱ ἐγγραφαὶ
τῶν μελῶν καὶ εἶδα εἰς τὸν κατάλογον τὰ ἐκλε-
κτώτερα ὀνόματα τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας
τ' ἀντιπροσωπεύοντα τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς
καταγωγῆς, τὴν ἀριστοκρατίαν τοῦ πνεύματος,
τὴν ἀριστοκρατίαν τοῦ πλούτου.

Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι ὑπάρχουν καὶ εὐόωνα συμ-
πτώματα ἀποκλείοντα κάθε ἀπόλυτον ἀπελπισίαν.
Ἐχομεν εἰς τὰς Ἀθήνας θανμασίας φωνάς αἱ
ὁποῖαι ἀναγκάζονται νὰ μεταναστεύσουν διὰ νὰ

χρησιμοποιηθοῦν καὶ μεταναστεύουσιν δοξάζον-
ται. Ἐχομεν ἐκτελεστάς καὶ ἔχομεν συνθέτας.
Μᾶς ἐχρειάζετο ἡ συγκέντρωσις, τὸ σύστημα, ἡ
μέθοδος. Αὐτὰ μᾶς ὑπόσχονται τώρα αἱ κυρίαὶ.
Καὶ ὅ,τι ὑπόσχονται αἱ κυρίαὶ τὸ κάμνουν.

Τῆς μουσικῆς μας ἄλλως τε κινήσεως, θὰ
λάβετε καὶ σεῖς πείραν εἰς τὴν Αἴγυπτον λίαν
προσεχῶς. Μία Ἑλληνὶς καλλιτέχνης, ἡ δε-
σποινὴς Λουκία Ἰωάννου, ἡ ἀρτίστρια τοῦ Βασι-
λικοῦ μας θεάτρου καὶ ἀγαπημένη μαθήτρια
τοῦ ἐξόχου Τζαμάρ, ἔρχεται εἰς τὴν Αἴγυπτον
ὅπου θὰ δώσῃ δύο συναυλίας. Τὸ ὄργανον ποῦ
ἐδόξασεν ὁ προφητάναξ Δαβὶδ ὑποθέτω ὅτι δὲν
εἶχεν ἔως τώρα φανατικώτερον ἐκτελεστήν ἀπὸ
τὴν ἐμπνευσμένην αὐτὴν καλλιτέχνηδα ἡ ὁποία
ἀφιέρωσεν ὅλην της τὴν ζωὴν, κατηγάλωσε τὴν
περιουσίαν της, ἔφερεν ἀνάθημα τὴν νεότητά
της εἰς τὴν θείαν τέχνην. Τῆς δεσποινίδος Λου-
κίας Ἰωάννου αἱ συναυλίαι εἰς τὰς Ἀθήνας
εἶναι γεγονότα καλλιτεχνικὰ πρώτης τάξεως, βε-
βαίως δὲ καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν παροιμίαν τῆς
Αἰγύπτου, τὰς ἰδίας ἀπολαύσεις θὰ προμηθεύσῃ
τὸ ὄργανον καὶ ἡ συμπαθεστάτη καλλιτέχνης του,
ἡ ὁποία βάζει τόσην ψυχὴν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν.

Δὲν ἤθελα νὰ κλείσω τὸ Ἀθηναϊκόν μου
γράμμα χωρὶς νὰ εἰπῶ ὀλίγας λέξεις διὰ τὸ
νέον βιβλίον τοῦ Περιελῆ Γιαννοπούλου. Ἰδοὺ
ἕνας ὥραιος νεοῦ ἑλληὴν πολεμιστῆς, ὁρμητικὸς,
ἀμελίκτος αἰσιόδοξος, κινῶν τὸν θαυμασμόν
διὰ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν μητέρα Ἑλλάδα,
ἀγάπην ὅχι ξηρὰν καὶ ἄγονον, ἀλλὰ φωτεινὴν,
παραγωγικὴν, ἀτελείωτον.

Τὸ βιβλίον του εἶνε σάλπισμα πολέμου. Ὁ
Γαβριηλίδης ὁ ὁποῖος δὲν ἀφίνει τίποτε τὸ ὁποῖον
ἀξίζει νὰ μὴ τὸ ἐξάσῃ, ἔγραψε θαυμασίας
γραμμὰς διὰ τὸ βιβλίον τοῦ Γιαννοπούλου καὶ
ὅλοι σήμερον εἰς τὰς Ἀθήνας συζητοῦν τὸ
τεῦχος αὐτὸ τὸ μικρὸν τὸ ὁποῖον εἶνε ἀπὸ ἐκεῖνα
διὰ τὰ ὁποῖα ἔλεγεν ὁ Βολταῖρος ὅτι «τινάζουν
τὰ νεκρώτερα βάρη τῆς ψυχῆς».

Ὁ Γιαννόπουλος δὲν εἶναι ἰδεολόγος, πολεμι-
στῆς τῶν φράσεων καὶ τῶν ἐννοιῶν μόνον.
Εἶναι ἴσια ἴσια ψυχολόγος μελετητῆς τῶν αἰτίων,
βαθὺς ἀνατόμος τῶν πληγῶν, ἐξερευνητῆς τῶν
λόγων διὰ τοὺς ὁποίους πάσχει τώρα τὸ Ἑλλη-
νικὸν σῶμα. Μᾶς χρειάζεται μία εἰρηνικὴ ἐπα-
νάστασις ἡ ὁποία θὰ συμπληρώσῃ τὴν ἐπανά-

σασιν τοῦ 21. Μᾶς χρειάζεται ἓνας ἄγων διὰ νὰ τινάξωμεν ἀπὸ πάνω μας τὴν διαφθοράν, τὴν πολιτικὴν διαφθοράν, ἡ ὁποία ἤλθε νὰ ἐξουδετερώσῃ τὸ ἔργον τῆς θαυμασίας Ἑλληνικῆς νοημοσύνης. Αὐτὸ δὲν τὸ ἀμφισβητεῖ πλέον κανεὶς. Ἡ φυλὴ πρέπει νὰ τιναχθῇ, νὰ συγκεντρωθῇ καὶ νὰ ὁρμήσῃ. Καὶ τῆς ὁρμῆς αὐτῆς ἓνα σάλπισμα, ἓν ἀπὸ τὰ δυνατώτερα καὶ τὰ περισσότερον ἔντονα καὶ μᾶλλον ἀπηχητικά, σάλπισμα τὸ ὁποῖον θὰ φθάσῃ ἕως τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τῶν διανοητικῶν ἀνθρώπων, τὸ ἀφίνει μέσα ἀπὸ τὸ βιβλίον του ὁ Περικλῆς Γιαννόπουλος. Ὅπως ὁ σαλπιστὴς ἐκεῖνος τοῦ Μάρκαμ ὁ ὁποῖος εὐρεθεὶς βαρύντατα πληγωμένος ἀλλὰ ὁ μόνος ζωντανὸς μέσα εἰς ὅλους τοὺς

ἄλλους νεκροὺς μέσα εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης συγκεντρώνει τὰς τελευταίας του δυνάμεις καὶ σαλπίζει ἐγερτήριον διὰ νὰ τὸ ἀκούσουν οἱ νεκροὶ καὶ νὰ ὁρμήσουν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἔτσι καὶ ὁ Περικλῆς Γιαννόπουλος ὁ πολεμικὸς, βαθύς, ὁρμητικὸς καὶ αἰσιόδοξος, σαλπίζει νὰ τινάξωμεν ἀπὸ πάνω μας τὴν μοῦχλαν καὶ τὴν σάπιλαν, νὰ παραταχθῶμεν εἰς τὴν γραμμὴν καὶ νὰ πολεμήσωμεν διὰ νὰ ἰδοῦμεν μίαν ἡμέραν τὴν πατρίδα μας μεγάλην.

Τὸ σάλπισμα αὐτὸ δὲν ἔχει τὴν ἀτυχίαν τοῦ σαλπίσματος τοῦ Μάρκαμ. Δὲν εἶνε νεκροὶ μόνον ἐκεῖνοι εἰς τοὺς ὁποίους ἀπευθύνεται. Ὑπάρχουν καὶ ζωντανοὶ οἱ ὁποῖοι τὸ περιμένουν.

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΚΗΝΑΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Ο ΤΟΠΟΣ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ

Ὅτι ἡ Αἴγυπτος φημιῖται ὡς τόπος τῶν θαυμάτων ὅλοι τὸ γνωρίζουμε χωρὶς καὶ νὰ γνωρίζουμε, δυστυχῶς, ποῖος πρῶτος ἐτόλμησε νὰ ἐκστομίσῃ τὴν φοβερὰν αὐτὴν συγκοφαντίαν κατὰ τῆς ἱερᾶς χώρας τοῦ Νείλου. Ἡ Αἴγυπτος τόπος τῶν θαυμάτων! Καὶ διατὶ παρακαλῶ; Διότι οἱ φελλᾶχοι τῆς ζοῦν καὶ σήμερον ἀκόμη, κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον τῶν φώτων καὶ τῆς ἐλευθερίας, ὅπως ἐζοῦσαν καὶ οἱ πρόγονοὶ τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς βασιλείας τοῦ Μῆνα, τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην τοῦ σκότους καὶ τῆς δουλείας; Καὶ ἂν δὲν ἐζοῦσαν λοιπὸν ὡς κτήνη οἱ ἀνθρωποὶ οὗτοι ἀδελφικώτατα ἐργαζόμενοι καὶ τρώγοντες καὶ κοιμώμενοι ὑπὸ τὴν αὐτὴν χωματένιαν καλύβην μὲ τὰ βώδια των καὶ τὰ ὀρνίθια των καὶ τοὺς σκύλους των, πῶς θὰ ἠμπορούσαμεν ἡμεῖς οἱ Εὐρωπαῖοι, ἡ προνομιούχος φυλὴ, νὰ τοὺς ἐκμεταλλευνώμεθα διὰ νὰ ζοῦμε ὅπως ὁποῖον μὲ κάποιαν ἄνεσιν καὶ διὰ νὰ ἔχουμε καὶ τὰ ὑλικά μέσα νὰ καταγινώμεθα καὶ εἰς φιλοσοφικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς μελέτας χάριν τῆς προόδου, ἐννοεῖται, τῆς ἀνθρωπότητος; Ἀφ' οὗ οἱ Εὐρωπαῖοι εἶναι στοιχεῖον προόδου εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, οἱ δὲ φελλᾶχοι ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γένος ὀπισθοδρομικόν, ἀπορῶ διατὶ μερικοὶ πορεῖται τὴν τοιαύτην φυσικωτάτην κατὰστασιν τῆς Αἰγύπτου καὶ τὴν ὀνομάζουν τόπον τῶν θαυμάτων. Ἄλλως καὶ οἱ ἱδρυταὶ τῆς θρησκείας των εἶχαν διακρίνη ἄριστα ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι μόνον ὡς δούλοι ἠμποροῦν νὰ αἰσθάνωνται τὰ εὐεργετήματα τῆς ἐλευθερίας. Γνωρίζετε κάλλιστα ὅτι ἐπὶ τῶν Φαραῶ

οἱ ἀρχιερεῖς ἐφρόντιζαν πάντοτε ἐπιμελεστάτα νὰ διδάσκουν τοὺς φελλᾶχους νὰ πιστεύουν τυφλὰ εἰς τοὺς ἀναριθμήτους θεοὺς των χωρὶς νὰ ἐξετάζουν ποτὲ διατὶ ὁ Φθὰ καὶ ὁ Ὡρος καὶ ὁ Ἀμμων καὶ ὁ Σόμνης καὶ ὁ Βάσπετ εἶχαν τὴν ἰδιοτροπίαν νὰ ζοῦν, θεοὶ αὐτοὶ, ὡς ζῶα, λαμβάνοντες μορφήν καὶ σχῆμα ἢ ταύρου ἢ ἱέρακος ἢ κριοῦ ἢ κροκοδείλου ἢ γάτου. Τὸ «πίστευε καὶ μὴ ἐρεῦνα» τῆς θρησκείας μας πολλοὺς αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ ἦτο τὸ κύριον σύμβολον τῆς πίστεως εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Νείλου. Καὶ μήπως μόνον οἱ αἰγύπτιοι Ἀρχιερεῖς εἶχαν ψυχολογήσει, βαθύτερα μὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς Ἀγγλους, τοὺς φελλᾶχους τῆς ἐποχῆς των; Ὅλοι οἱ κατόπιν κατακτηταὶ, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς Περσίας καὶ ὁ μέγας Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Αὐγουστος καὶ οἱ Καλίφαι, εἶχαν ἐννοήσῃ ὅτι ὁ φελλᾶχος διὰ νὰ ζῇ εὐτυχῆς πρέπει νὰ μένῃ εἰς τὸ σκότος τῆς ἀμαθίας καὶ ὅπως εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν μέχρι τοῦ 1863 ὑπῆρχε νόμος καταδικάζων εἰς θάνατον πάντα Εὐρωπαῖον, ὁ ὁποῖος θὰ εἶχε τὴν ἡρωϊκὴν βλακειὰν νὰ μάθῃ γράμματα τοὺς Μαύρους, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ ἔξνοι κατακτηταὶ τῆς Αἰγύπτου, χωρὶς νὰ δημιουργήσουν παρόμοιον ἀνελεύθερον νόμον, ἐθεωροῦσαν οὐχ ἥττον ἀνήθικον καὶ ἀπάνθρωπον νὰ διδάξουν τὸν φελλᾶχον γράμματα. Καὶ τὴν ἀπόφασιν των ταύτην ἐλάμβαναν, ἐννοεῖται, μόνον ἀπὸ καθαροὺς λόγους φιλανθρωπίας καὶ ἀπὸ σεβασμὸν βαθύτατον πρὸς τὰς παραδόσεις καὶ τὰ ἔθιμα τῆς παναρχαίας Αἰγύπτου. Ὁ μέ-